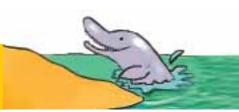
षष्ठः पाठः

तृतीया-चतुर्थी-विभक्तिः

एषः समुद्रतटः। अत्र जनाः पर्यटनाय आगच्छन्ति। केचन तरङ्गैः क्रीडन्ति। केचन च नौकाभिः जलविहारं कुर्वन्ति। तेषु केचन कन्दुकेन क्रीडन्ति। बालिकाः बालकाः च बालुकाभिः बालुकागृहं रचयन्ति। मध्ये मध्ये तरङ्गाः बालुकागृहं प्रवाहयन्ति। एषा क्रीडा प्रचलित एव। समुद्रतटाः न केवलं पर्यटनस्थानानि। अत्र मत्स्यजीविनः अपि स्वजीविकां चालयन्ति।

अस्माकं देशे बहवः समुद्रतटाः सन्ति। एतेषु मुम्बई-गोवा-कोच्चि-कन्याकुमारी-विशाखापत्तनम्-पुरीतटाः अतीव प्रसिद्धाः सन्ति। गोवातटः विदेशिपर्यटकेभ्यः समधिकं रोचते। विशाखापत्तनम्-तटः वैदेशिकव्यापाराय प्रसिद्धः। कोच्चितटः नारिकेलफलेभ्यः ज्ञायते। मुम्बईनगरस्य जुहूतटे सर्वे जनाः स्वैरं विहरन्ति। चेन्नईनगरस्य मेरीनातटः देशस्य सागरतटेषु दीर्घतमः।

भारतस्य तिसृषु दिशासु समुद्रतटाः सन्ति। अस्माद् एव कारणात् भारतदेशः प्रायद्वीपः इति कथ्यते। पूर्विदशायां बङ्गोपसागरः दक्षिणदिशायां हिन्दमहासागरः पश्चिमदिशायां च अरबसागरः अस्ति। एतेषां त्रयाणाम् अपि सागराणां सङ्गमः कन्याकुमारीतटे भवति। अत्र पूर्णिमायां चन्द्रोदयः सूर्यास्तं च युगपदेव द्रष्टुं शक्यते।

शब्दार्थाः

समुद्रतटः - समुद्र का किनारा sea beach

पर्यटनाय - घूमने के लिये for excursion

तरङ्गैः - लहरों से/ के साथ with waves

नौकाभि: – नौकाओं के द्वारा by the boats **जलविहारम** – जलक्रीडा water game

 जलविहारम्
 जलक्रीडा
 water game

 बालुआं से
 with sands

बालुकागृहम् - बालू का घर, घरौंदा sand-houselet

मध्ये-मध्ये - बीच-बीच में at some interval

प्रवाहयन्ति - धो देते हैं, बहा देते हैं wash out

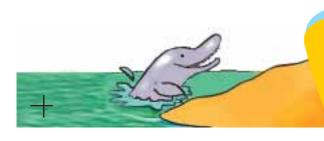
प्रचलित एव - चलती ही रहती है keeps going on पर्यटनस्थानानि - घूमने की जगह touristspot

पर्यटनस्थानानि - घूमने की जगह touristspot मत्स्यजीविनः - मछुआरे fishermen

स्वजीविकाम् - अपनी जीविका को means of one's livelihood

चालयन्ति - चलाते हैं causing to move

अतीव - बहुत अधिक excessive

स्वैरम् - बे-रोक टोक/यथेच्छ as one pleases

 विहरन्ति
 – घूमते हैं/ टहलते हैंं
 roam

 दीर्घतमः
 – सबसे लम्बा
 longest

प्रायद्वीप: - तीन तरफ जल से peninsula

घिरा भू भाग

सङ्गमः - मिलन confluence

युगपदेव(युगपत्+एव) - एक ही साथ at the same time

द्रष्टुं शक्यते - देखा जा सकता है may be seen

1. उच्चारणं कुरुत-

तरङ्गेः मत्स्यजीविनः विदेशिपर्यटकेभ्यः

सङ्गमः तिसृषु वैदेशिकव्यापाराय

प्रायद्वीपः बङ्गोपसागरः चन्द्रोदयः

2. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत-

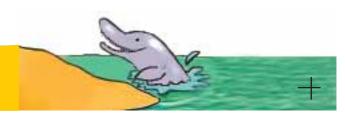
(क) जनाः काभिः जलविहारं कुर्वन्ति?

(ख) भारतस्य दीर्घतमः समुद्रतटः कः?

(ग) जना: कुत्र स्वैरं विहरन्ति?

(घ) बालका: बालुकाभि: किं रचयन्ति?

(ङ) कोच्चितट: केभ्य: ज्ञायते?

3. मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

बङ्गोपसागरः	प्रायद्वीपः	पर्यटनाय	क्रीडा	सङ्गम:
(क) कन्याकुमा	रीतटे त्रयाणां सा	गराणां	''''' भवति।	
(ख) भारतदेश:		इति कथ्यते।		
(ग) जनाः समुद्र	स्तटं '''''	···· आगच्छन्ति।		
(घ) बालेभ्य: "	रो	चते।		
(ङ) भारतस्य पृ	र्वदिशायां '''''	अस्ति	1	

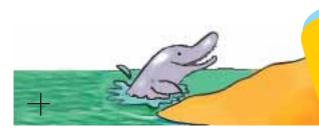
4. यथायोग्यं योजयत-

समुद्रतटः ज्ञानाय क्रीडनकम् पोषणाय दुग्धम् प्रकाशाय दीपकः पर्यटनाय विद्या खेलनाय

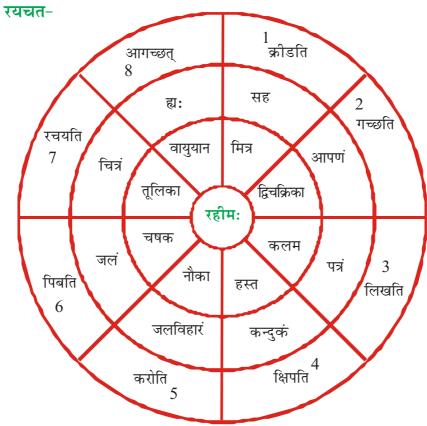
5. तृतीयाविभक्तिप्रयोगेण रिक्तस्थानानि पूरयत-

यथा- व्योम: मित्रेण सह गच्छति। (मित्र)

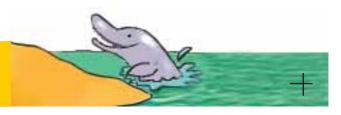
- (क) बालका: "" सह पठन्ति। (बालिका)
- (ख) तडाग: """ विभाति। (कमल)
- (ग) अहमपि """ खेलामि। (कन्दुक)
- (घ) अश्वाः सह धावन्ति। (अश्व)
- (ङ) मृगा: "" सह चरन्ति। (मृग)

6. अधोलिखितं वृत्तचित्रं पश्यत। उदाहरणानुसारेण कोष्ठकगतैः शब्दैः उचितवाक्यानि

यथा-	1.	रहीम: मित्रेण सह क्रीडति।
	2.	
	3.	
	4.	•••••••••••••••••••••••••••••••••••••••
	5.	
	6.	
	7.	
	8.	•••••••••••••••••••••••••••••••••••••••

7. कोष्ठकात् उचितपदप्रयोगेण रिक्तस्थानानि पूरयत-

- (क) धनिकः """ धनं ददाति। (निर्धनम्/निर्धनाय)
- (ख) बाल: "" विद्यालयं गच्छति। (पठनाय/पठनेन)
- (ग) सज्जनाः """ जीवन्ति। (परोपकारम्/परोपकाराय)
- (घ) प्रधानाचार्य: "" पारितोषिकं यच्छति। (छात्राणाम्/छात्रेभ्य:)
- (ङ) """ नमः। (शिक्षकाय/शिक्षकम्)

